

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 363. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849787722000.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

Intelligensbladene blev ikke meget bedre modtaget, uagtet de flere år efter blev citeret som en autoritet. Dog, det er altid gået Heiberg, som han i et af disse blade har udtalt i en længere artikel, betitlet »Folk og publikum«, og som jeg ikke kan modstå fristelsen til her at citere en lille part af: - »I alt nyt er nemlig publikum desorienteret, men når det nye er blevet gammelt, det vil sige, når det har fået den offentlige mening for sig, (thi ellers bliver det ikke gammelt, men dør straks efter fødslen) så udøver det en hævds-autoritet, der virker aldeles blindt og i så meget stærkere grad, jo stærkere de individuelle bestræbelser har arbejdet på at ophæve al autoritet. Dette forhold forudsætter altså, at overgangen fra folk til publikum endnu ikke er tilendebragt/ thi en offentlig mening må altid udgå fra folket, publikum har ingen, fordi det, tiltrods for sit navn, består af lutter *privatissima*. Også i dette punkt har jeg selv haft en måske sjælden lejlighed til at gøre lærerige erfaringer. Et bestemt karaktertræk i min hele skribent-virksomhed, ligefra begyndelsen indtil denne tid, har været den bestræbelse, hver gang at fremstille noget virkelig nyt, ikke blot en gentagelse af det foregående; men da alt nyt møder opposition, fordi kun det gamle kan have autoritet, så forudsætter denne stræben en trods imod publikum, hvilken man ligeledes vil finde at være et permanent træk i min forfatter-virksomhed. »Julespøg og nytårsløjer« vakte derfor også en så mageløs forbitrelse, at den nær havde fået den ære at dele skæbne med Holbergs Peder Pars, ved at blive genstand for en offentlig aktion, som dog afværgedes derved, at også den fandt en talsmand på 364 højere steder, ligesom fordem det Holbergske digt i grev Danne-skiold. Nu derimod har hin gamle komedie et meget godt rygte på sig. Hvilken hæftig opposition den flyvende post måtte stride med, er endnu i de flestes erindring; næsten i alle offentlige ytringer omtaltes bladet med den største vrede og foragt; nu citeres det hyppigt som det bedste litterære og æstetiske blad, vor litteratur har haft. Mine vaudeviller er man tilbøjelig til at betragte som lykkelige fugle, hvis sang straks blev fattet og påskønnet; men det er dog langt fra ubetinget at være tilfældet; også disse har mer eller mindre måttet bane sig vej med sværdet i hånd. Jeg vil ikke tale om, hvorledes de i den tids blade overalt omtaltes som absolut slette og uværdige produkter, men også i forhold til det receptive, ikke skrivende, men skuelystne publikum har flere af dem haft vanskeligheder at overvinde. »Recensenten og dyret« var nærved at blive udpebet, just fordi den indeholdt en stærk satire over det skrivende og kritiserende publikum. »Aprilsnarrene« og »De uadskillelige« er ligeledes stærke satirer over det københavnske publikum i andre forhold, og dersom de alligevel fra først af har sejret, så er det et lykketræk, thi forfatteren har heller ikke i dem sparet på sin trods. [Hvilken indignation der vakt ved min stræben efter at udbrede kundskab til den Hegelske filosofi, og hvorledes derimod den samme stræben bedømmes nu, derom har jeg allerede ytret mig i fortalen til mine »Prosaiske skrifter«. Man vil følgelig se, at min erfaring har sat mig istand til at kunne konstruere loven for publikums bevægelser, og især til nøje at kende mit eget forhold til samme, så at jeg ved ethvert litterært foretagende iforvejen véd den hele fremgang. Når blot det nye er blevet gammelt, så har det fået en uanfægtet autoritet.] Jeg har erfaret, at hvergang jeg har trukket mig tilbage fra en levende vekselvirkning med publikum, og i nogen tid forholdt mig passiv, så er mit navn steget i berømmelse, i samme grad som tavsheden har varet længe, og jeg forudser derfor, hvilken ære det vil nyde, når jeg først er død, fordi man så er vis på, at jeg ikke optræder igen. Thi hvergang jeg efter nogen tavshed indfinder mig påny i litteraturen, så gentager sig en scene, som jeg engang var vidne til på en af vore gader: En bonde råbte med tørv, med en så besynderlig stemme, at alle hunde i kvarteret gav sig til at gø og tude; fra sidegader og op af kælderhalse myldrede de i snesevis og 365 holdt et spektakel, som om byens undergang var nær.«